

မြန်မာ့တာဝန်သိခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများ
ဟိုတယ်လုပ်ငန်းရှင်များအတွက် လမ်းညွှန်ချက်

ထုတ်ဝေသူ
မြန်မာ့တာဝန်သိခရီးသွားလုပ်ငန်း အဖွဲ့အစည်း
အမှတ် (၇) မကြီးကြီးလမ်း၊ မြောက်ကျွန်းတော ရပ်ကွက် ၊
စမ်းချောင်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ မြန်မာနိုင်ငံ။
ဝဘ်ဆိုဒ် www.myanmarresponsibletourism.org

ထောက်ပံ့ကူညီသူ
အာဆီယံ စီအက်စ်အာ နက်ဝမ် လီမိတက်
၁၀ ဟိုးချိုင်းလမ်း၊ # ၂၂-၀၁
ကပ်ပယ်တာဝါ
စင်ကာပူ ၀၈၉၃၁၅
ဝဘ်ဆိုဒ် www.asean-csr-network.org

ထောက်ပံ့ကူညီသူ
ဟန်းဆိုင်းဒယ် ဖောင်ဒေးရှင်း
အခန်း (၇) ၊ အင်းယားလိတ်ဟိုတယ်၊
ကမ္ဘာ့အေးဘုရားလမ်း ၊ ရန်ကုန်၊
မြန်မာ
ဝဘ်ဆိုဒ် www.hss.de

ရေးသားပြုစုသူ
ခရစ္စတင်းဘစ်ဇင်းဂါး၊ ဒေါက်တာနစ်ကိုးဟောင်စလာ၊ ဂျက်ကီဘရစ်

အထူးအသိအမှတ်ပြုခံထိုက်သူ
ဦးညွန့်လွင်

ဘာသာပြန်ဆိုသူ
အော်စကာဦးလှညွန့်

ဒီဇိုင်း
ဦးရဲဝင်း
သူတော် ကြော်ငြာလုပ်ငန်းနှင့် ပုံနှိပ်တိုက်

အတွင်းသရုပ်ဖော်
ဝေယံ (တောင်ကြီး/ရန်ကုန်)

ထုတ်ဝေခြင်း
မေလ ၂၀၁၇ ခုနှစ်

နိဒါန်း

ဤစာအုပ်အား သင်၏နေ့စဉ်လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အခြေခံသဘောတရားများနှင့် လိုက်လျောညီထွေမှုရှိစေခြင်း၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များအား နားလည်သိရှိနိုင်ရေး သင့်အား အထောက်အပံ့ဖြစ်စေရန် စီစဉ်ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်သည်။ ဤစာအုပ်သည် တာဝန်သိခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများ၏ အဓိက အခန်းကဏ္ဍများနှင့် ၎င်းတို့ချင်း တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မည်သို့ဆက်နွှယ်နေကြပုံကို ဖော်ပြထားပါသည်။ထို့အပြင် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော လက်တွေ့ဘဝ အခြေအနေများ၏ သာဓကများနှင့် ၎င်းတို့အား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်မည့် အကြံပြုချက်များအား ထည့်သွင်းပေးထားပါသည်။ဤစာအုပ်တွင် ဟိုတယ်များနှင့် ဧည့်ဝန်ဆောင်မှု အခန်း ကဏ္ဍများအား သရုပ်ဖော်ပြသထားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရသည် တာဝန်သိခရီးသွားလုပ်ငန်းအား မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ရန် ကတိကဝတ်ပြုခဲ့သည်။ ဤအချက်သည် ၂၀၁၃ ခုနှစ် ခရီးသွားလုပ်ငန်း မဟာစီမံချက် တာဝန်သိခရီးသွားလုပ်ငန်းဆိုင်ရာမူဝါဒ (၂၀၁၂ ခုနှစ်) နှင့် ခရီးသွားလုပ်ငန်းတွင် ပြည်သူလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်မှု မူဝါဒ (၂၀၁၃ ခုနှစ်) များတွင် လည်းဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ ဤမူဝါဒ ကတိကဝတ်များကို အမှန်တကယ် ပြောင်းလဲဆောင်ရွက်ရန်မှာ ယခုအခါ စိန်ခေါ်မှု ဖြစ်လာပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အကျိုးအမြတ်နှင့် ဦးစားပေးမှုတို့အတွက် ပြိုင်ဆိုင်မှုများပေါ်ပေါက်လာသောအခါ မလွှဲမသွေ ကြိုလာနိုင်သည့် တင်းမာမှုများကိုဖြေရှင်းရန်အတွက် ရပ်ရွာဒေသအဆင့်တွင် တာဝန်သိခရီးသွားလုပ်ငန်းကို သဘောပေါက်နားလည်လာစေရန်နှင့် စွမ်းဆောင်ရည်လျော့နည်းနေမှုများကို ဖြေရှင်းရန်လိုအပ်သည်။

မြန်မာ့စီးပွားရေးကဏ္ဍတာဝန်ယူမှုရှိရေးအထောက်အကူပြုဌာန (MCRB) နှင့် ဟန်းဆိုဒ်ဒယ်ဖောင်ဒေးရှင်း (HSF) အဖွဲ့တို့မှ ကြီးမှူး၍ နယ်ပယ်အသီးသီးမှ သက်ဆိုင်သူများ ပါဝင်သော ခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲကို (၂၀၁၅) ခုနှစ်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ တက်ရောက်လာသူများအား မြန်မာ့ခရီးသွားလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် အရေးကြီးဆုံး အချက်များကို ဖော်ပြပေးရန် မေးမြန်းခဲ့သည်။ ခရီးသွားလာစရာနေရာဒေသများ၏ လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အစီအစဉ်ရေးဆွဲရာတွင် နယ်မြေဒေသခံများ၏ ပါဝင်မှု နည်းပါးခြင်းအချက်သည် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ၏ ထိပ်ဆုံးစာရင်းဝင် ဆွေးနွေးရသည့် အချက်တစ်ချက် ဖြစ်သည်။ အခြားသော အဓိကဆွေးနွေးသည့် အချက်များမှာ ရေနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ကလေးသူငယ်များအပေါ် ခရီးသွားလုပ်ငန်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု၊ လူသားအရင်းအမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထု၏ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုတို့ ဖြစ်သည်။

ဆွေးနွေးပွဲ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများကို ထပ်မံပြုလုပ်ရန် အစီအစဉ်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ဤစာအုပ်သည် ဟိုတယ်များနှင့် ဧည့်ဝန်ဆောင်မှု အခန်းကဏ္ဍများ၏ အလားအလာကို အသုံးပြုကာ ပကတိ လူနေမှုဘဝ အခြေအနေတွင် ကျင့်သုံးရမည့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို မည်သို့အသုံးပြုမည်ဆိုသော သတင်းအချက်အလက်များရရှိရန် အထောက်အကူပြုပေးမည်။

မာတိကာ

၁။	မြန်မာ့တာဝန်သိခရီးသွားလုပ်ငန်း	၃
၂။	ဟိုတယ်လုပ်ငန်းရှင်များအတွက် တာဝန်သိခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ နမူနာများ..	၅
	၂.၁။ ခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် မြေယာအသုံးချမှုများတွင် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု.....	၅
	၂.၂။ ရေ နှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှု.....	၈
	၂.၃။ ကလေးသူငယ်များအပေါ် ခရီးသွားလုပ်ငန်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု.....	၁၁
	၂.၄။ လူသားအရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲမှု.....	၁၅
	၂.၅။ သင်၏အနီးအနားရှိ ဒေသခံ ပြည်သူလူထုများနှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း.....	၁၈
၃။	အဓိပ္ပါယ်ပြန်ဆိုချက်၊ ခက်ဆစ်.....	၂၁
၄။	ကိုးကားချက်များ.....	၂၂

၁။ မြန်မာ့တာဝန်သိခရီးသွားလုပ်ငန်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တာဝန်သိခရီးသွားလုပ်ငန်းဆိုသည်မှာ.....

- တမူထူးခြားပြီး ပျက်ဆီး ထိရှိလွယ်သော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း
- ကလေးသူငယ်များ၊ အမျိုးသမီးများ (သို့) လူထုအဖွဲ့များအား ထိခိုက်မှု မရှိစေခြင်း
- မြန်မာပြည်သူပြည်သားများကို ၎င်းတို့ မိသားစုများအတွက် ဝင်ငွေရရှိနိုင်ရန် ခရီးသွားလုပ်ငန်း၏လုပ်ငန်းပိုင်ရှင်များအနေဖြင့်လည်းကောင်း၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်း ကုမ္ပဏီများ၏ ဝန်ထမ်းများ အနေဖြင့်လည်းကောင်း၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်းကို ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းနှင့် ထုတ်ကုန်များ ရောင်းချခြင်း အနေဖြင့်လည်းကောင်း လုပ်ကိုင်ခွင့်ပြုခြင်း
- ခရီးသွားလုပ်ငန်း၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသားတိုင်းကို သင့်လျော်သော အခွင့်အလမ်းပေး၍ အလုပ်လုပ်ကိုင်နိုင်ရန် ကမ်းလှမ်းပေးခြင်း
- ကျွန်ုပ်တို့၏ တမူထူးခြားသော ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်တို့အားပြသရန်နှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် ကူညီပေးခြင်း
- မြန်မာပြည်သူပြည်သားများ၏ ဘဝနှင့် အခွင့်အလမ်းများအပေါ် ခရီးသွားလုပ်ငန်းမှ အကျိုးသက်ရောက်မှုများရစေရန် ထောက်ပံ့ကူညီသည်
- ခရီးသွားဧည့်သည်များမှ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်မှုများ ဖန်တီးပေးခြင်း၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ အထင်ကရနေရာများအား လာရောက်လည်ပတ်ရန် ဖိတ်ခေါ်နိုင်ခြင်းနှင့် ကျွန်ုပ်တို့အကြောင်း၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ ထူးခြားချက်၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ စိုးရိမ်ပူပန်သည့် အရာများအား လေ့လာသိရှိစေနိုင်ခြင်း
- မသန်စွမ်းသူများ အလွယ်တကူသွားလာနိုင်ကာ လူတိုင်း၏ ယဉ်ကျေးမှုကို လေးစားပြီး၊ ကျွန်ုပ်တို့တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်း တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းကိုယ်ပိုင်တန်ဖိုးနှင့် ဖြစ်တည်မှုများကို တန်ဖိုးထား ထုတ်ဖော်နိုင်စေခြင်း

(ကိပ်တောင်းမြို့ - တာဝန်သိခရီးလုပ်ငန်း မူဝါဒအား အမှီပြုခြင်း)

အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် တာဝန်ယူတတ်သောနည်းလမ်းဖြင့်လုပ်ဆောင်သည့် ခရီးသွားလုပ်ငန်းသည် လူမှုဝန်းကျင်၊ စီးပွားရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တို့ကို ကောင်းကျိုးဖြစ်ထွန်းတိုးပွားစေပြီး၊ ဆိုးကျိုး သက်ရောက်မှုများကို လျော့ကျစေသည်။ ဤနည်းအားဖြင့် တာဝန်သိခရီးသွားလုပ်ငန်းသည် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ဘဝကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကို ဖန်တီးပေးနိုင်ကာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲမှုကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်ပါသည်။

တာဝန်သိခရီးသွားလုပ်ငန်းကို ဘာကြောင့် လုပ်ကိုင်သင့်သလဲ?

တာဝန်သိခရီးသွားလုပ်ငန်းကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် သင်၏ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို အကျိုးပြုနိုင်သော အကြောင်းအရာများစွာ ရှိပါသည်။

- ဆုံရှုံးနိုင်သည့်အန္တရာယ်သတိမူချက်နှင့် ကြိုတင်ကာကွယ်နိုင်ခြင်း။
ဆုံရှုံးနိုင်သည့် အန္တရာယ်များကို စောလျှင်စွာဖြင့် လျော့ချနိုင်ခြင်းသည် ဒေသခံပြည်သူများ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား အကျိုးဖြစ်စေမည်။
- ငွေကုန်ကျမှု သက်သာစေခြင်း
ဟိုတယ်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူများသည် အချိန်တိုနှင့် ထိထိရောက်ရောက်လုပ်ဆောင်ကာ၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို လျော့ချချိန်ခြင်းများသည် ပြိုင်ဘက်များထက် ကုန်ကျမှုသက်သာစေသည်။
- ယုံကြည်စိတ်ချရခြင်း၊ စိတ်အားတက်ကြွခြင်းနှင့် အထောက်အကူဖြစ်စေခြင်း
ဟိုတယ်လုပ်ငန်းတွင် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်တတ်ခြင်းသည် လာရောက်သူ ဧည့်သည်များ၏ယုံကြည်စိတ်ချမှုကိုရရှိခြင်း၊ ဝန်ထမ်းများကို စိတ်ဓာတ်တက်ကြွစေနိုင်ကာ ၎င်းတို့ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လူထုအဖွဲ့များ၏ ကူညီထောက်ပံ့မှုများကို ပိုမိုလွယ်ကူစွာ ရရှိနိုင်သည်။
- ယှဉ်ပြိုင်ရာတွင် အားသာခြင်း ။ ။များစွာသော လုပ်ငန်းကဏ္ဍများတွင် စေတနာရှေ့ထား လုပ်အားပေးလုပ်ငန်းများသည် အနာဂတ်အတွက် အခြေခံလိုအပ်သောအချက်များ ဖြစ်လာနိုင်သည်။ ယနေ့အချိန်တွင် ထိုအလေ့အကျင့်များကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ပေးလိုက်ခြင်းဖြင့် မိမိအတွက်

ယှဉ်ပြိုင်ရာတွင် အားသာချက် တစ်ခု ဖြစ်လာစေပြီး နာမည်ကောင်းရစေမည်။

- အထက်ပါအချက်အလက်များအပြင် တာဝန်သိခရီးသွားလုပ်ငန်းသည် လိုက်နာလုပ်ဆောင်ရန် မှန်ကန်သည့် နည်းလမ်းဖြစ်ပါသည်။ ဟိုတယ်တစ်ခုအား စီမံအုပ်ချုပ်ရသော လူတစ်ဦး တစ်ယောက်အနေဖြင့် သင်သည် ဝန်ထမ်းများ၊ ဖောက်သည်များ၊ ပစ္စည်းတင်သွင်းသူများနှင့် လူထုအဖွဲ့များအတွက် ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် သာတူညီမျှ ဆက်ဆံမှုကို ရရှိစေရန် လုပ်ဆောင်ပေးရမည့် အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်ရှိပါသည်။

တာဝန်သိခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေး

တာဝန်သိခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးသည် အလွန်ဆက်နွှယ်သည်။ ၎င်းတို့သည် သင်လုပ်ဆောင်သည့် အရာအားလုံးနှင့် ဆက်နွှယ်နေသည် - သင်သည် သင်၏ဝန်ထမ်းများ နှင့် သင်၏ ဧည့်သည်များကို ဆက်ဆံပုံက အစ သင်ဖော်ဆောင်သည့် လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေ၊ ဟိုတယ်အတွက် သင် ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို ရယူထုတ်လုပ်သည့် နည်းလမ်းများ ဘယ်လို ရယူသလဲ၊ ဒေသပြည်သူလူထု၏ ပါဝင်နိုင်မှုနှင့် သင် ဟိုတယ်ကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း ခန့်ခွဲသည်။ နည်းလမ်းအထိ ပါဝင်သည်။

သတင်းအချက်အလက် ၁ ။ ။ လူ့အခွင့်အရေးဆိုသည်မှာအဘယ်နည်း
 လူသားတစ်ယောက်ရုံဖြင့် လူတိုင်း ရရှိရမည့် အခြေခံ အခွင့်အရေးများရှိပါသည်။ ဤသည်များကို လူ့အခွင့်အရေးဟု ခေါ်သည်။ လူတိုင်းအတွက် ဂုဏ်သိက္ခာရှိခြင်း၊ လွတ်လပ်ခြင်း၊ သာတူညီမျှခြင်းတို့ရရှိစေရန် အတွက် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ပိုမိုဩဇာအာဏာရှိသော လူတန်းစား၊ အဖွဲ့အစည်းများမှ တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းကို သော်လည်းကောင်း သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းများကို သော်လည်းကောင်း အန္တရာယ်ပြုရန်အခြေအနေတွင် လူ့အခွင့်အရေးအားဖြင့် အကာအကွယ် ပိုမိုရစေသည်။

ကုလသမဂ္ဂ၏ လူ့အခွင့်ရေးဆိုင်ရာကြေညာစာတမ်း (၁၉၄၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ) ထုတ်ပြန်ချက်ကို မြန်မာနိုင်ငံမှ ထောက်ခံဆန္ဒပေးခဲ့သည်။ ကြေညာစာတမ်းတွင် အခြေခံရပိုင်ခွင့် များကို သတ်မှတ်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုထားသည့် အပိုဒ် ၃၀ ပါဝင်သည်။ အဆို ပါသတ်မှတ် ထုတ်ပြန်ထားသော အချက်များတွင် အသက်ရှင်ရပ်တည်ခွင့်၊ လွတ်လပ်လုံခြုံခွင့် သို့မဟုတ် လွတ်လပ်စွာ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ခွင့်၊ သတင်းအချက်အလက် ရရှိခွင့်၊ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ခွင့်နှင့်ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်ကဲ့သို့သော အခြေခံရပိုင်ခွင့်များ ပါရှိသည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်းအပြည့်အစုံ၊ အညွှန်း (၄) တွင်ကြည့်ရန်

ဟိုတယ်တစ်ခုအား စီမံအုပ်ချုပ်ရသော လူတစ်ဦးတစ်ယောက်အနေဖြင့် သင်သည် လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်နှင့် တာဝန်သိခရီးသွားလုပ်ငန်းကို အထောက်အကူပြုရန် အဓိကပါဝင်လုပ်ဆောင်နိုင်ပေမည်။ သင်၏ အဓိကလုပ်ငန်းများတွင် လက်တွေ့နှင့် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော သက်ရောက်မှုများကို ဖော်ထုတ်ပြီး၊ ၎င်းတို့ကို ဖြေရှင်းရန် အဆင့်ဆင့် သင်လုပ်ဆောင်သည့်အခါတွင် ဖြစ်သည်။ ပတ်ဝန်းကျင် ဒေသခံပြည်သူလူထုနှင့် သင်၏ ဝန်ထမ်းများအား စောင့်ရှောက်မှုမှာ အခြေခံကျသောအချက်ဖြစ်သည်။ သင်က ထိုအချက်ကို မည်ကဲ့သို့ စီမံဆောင်ရွက်ထားသည်ကို ထင်ရှား အောင်ပြသနိုင်လျှင် ဧည့်သည်များအား သင်နေရာထိုင်ခင်းနှင့် ပတ်သက်၍ သိရှိအောင် လုပ်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အောက်ဖော်ပြပါ စာမျက်နှာများတွင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ဟိုတယ်လုပ်ငန်းရှင်းများအတွက် တာဝန်သိခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးအချက်များ၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများကိုအကြောင်း ဆွေးနွေးသွားမည်ဖြစ်သည်။ ဆွေးနွေးရမည့် ဖြစ်နိုင်ခြေ အကြောင်းအရာများကို နမူနာအဖြစ် ပေးထားမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့ကို မည်သို့မည်ပုံ ဖြေရှင်းရမည်ဟူသော ဖြစ်နိုင်ချေရှိသောနည်းလမ်းများကိုလည်း ဖော်ပြပေးပါမည်။

၂။ ဟိုတယ်လုပ်ငန်းရှင်များအတွက် တာဝန်သိခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ နမူနာများ

၂.၁ ခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် မြေယာအသုံးချမှုများတွင် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု

ဒေသခံပြည်သူများ၏ ခရီးသွားလုပ်ငန်း စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်ခြင်း
အပိုဒ် ၁၉ - အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတန်း
“လူတိုင်းတွင် လွတ်လပ်သော ထင်မြင်ချက်၊ ခံစားချက်များအား ဖော်ပြနိုင်ရန် အခွင့်အရေးရှိသည်။
ဤလူ့အခွင့်အရေးတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နှောက်ယှက်မှုမရှိစေပဲ ထင်မြင်ချက်များပေးနိုင်ခြင်း၊
အကျိုးရှိ၍ ထိရောက်သော သတင်းအချက်အလက်များနှင့် အကြံဉာဏ်များကို သတင်းဌာနများမှ
တဆင့် နယ်စီးခြားပဲ လွတ်လပ်စွာ ရယူနိုင်ခွင့်ရှိသည်။”

ဟိုတယ်လုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦးအနေဖြင့် သင်စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်တိုင်းတွင်ဒေသခံ ပြည်သူများ အပေါ်၌ အကျိုးသက်ရောက်မှု ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် သင်၏လုပ်ငန်းအား တိုးချဲ့ရန် ဆုံးဖြတ်လျှင် သင့်အတွက် မြေနေရာနှင့် ရေကွဲသို့သော အရင်းအမြစ်များသည် လွန်စွာ အရေးကြီးလိုအပ်ပေမည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်းသည်ဒေသခံများ ပူးပေါင်းပါဝင်ရေးအတွက် ခိုင်မာသည့် နည်းလမ်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်လက်ရှိအခြေအနေ အခက်အခဲများကို ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ပါက ၎င်းတို့၏ အတည်ပြုချက်များကို ရရှိနိုင်ပြီး သတင်းအချက်အလက် ဖလှယ်ခြင်းဆိုင်ရာအမှု တစ်ခု ပြီးမြောက်နိုင်ပေမည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အနေအထား

- ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ(၂၀၀၈)အရလူတိုင်းတွင်လွတ်လပ်စွာပြောဆိုပိုင်ခွင့်လွတ်လပ်စွာဆန္ဒထုတ်ဖော်ပိုင်ခွင့်၊ငြိမ်းချမ်းစွာစုဝေး၍ဆန္ဒထုတ်ဖော်ပြသခွင့်နှင့်အသင်းအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းနိုင်ခွင့်ပေးရန် ကတိပြုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင်ဤကဲ့သို့လူ့အခွင့်အရေးအရ ဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်း ဒေသခံ ပြည်သူများ၏ ငြိမ်းချမ်းခြင်း၊ အေးချမ်းသာယာခြင်းများအား နှောက်ယှက်ခြင်းမရှိစေရ။
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ ခရီးသွားလုပ်ငန်း မဟာစီမံကိန်း (၂၀၁၃)နှင့် ခရီးသွားလုပ်ငန်းတွင် ပြည်သူလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်မှု မူဝါဒ(၂၀၁၃) သည် ခရီးသွားလုပ်ငန်း စီမံကိန်းအဆင့်ဆင့်တွင် လူထု၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် အကြံဉာဏ်ရယူ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များကို အထောက်အကူပြုသည်။

သင်မည်သို့ လုပ်ဆောင်နိုင်သနည်း?

- ဒေသခံပြည်သူလူထုအား အဓိပ္ပါယ်ရှိသော နည်းလမ်းများဖြင့် ကြိုတင် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ပါ။ အထူးသဖြင့် ၎င်းတို့၏ အသက်ရှင်နေထိုင်မှု ဘဝကို အကျိုးသက်ရောက် စေနိုင်သည့် အစီအစဉ်တစ်ရပ် သင်ရွေးဆွဲသည့် အခါတိုင်းတွင်။ ဥပမာ- ဟိုတယ်စီမံချက်အသစ် ရေးဆွဲခြင်း၊ ဟိုတယ် တိုးချဲ့ခြင်း၊ ဧည့်သည်များအား နေ့စဉ် ခရီးစဉ်အသစ်များ စီမံဆောင်ရွက်ခြင်း
- သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများကို ဒေသခံ ပြည်သူလူထုနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပါ။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် ၎င်းတို့နေထိုင်သည့် မြေနေရာများအား ၎င်းတို့၏ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု အားဖြင့်သော်လည်းကောင်းလည်း မိရိုးဖလာအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း တန်ဖိုးထား ဆက်နွယ်မှုရှိကြသည်။
- ဒေသယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့များကို ကူညီပံ့ပိုးပေးပါ။ ဒေသ၏ ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့များသည် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည် ဖြစ်၍ သင်၏နေ့စဉ်လုပ်ငန်းဆောင်တာများတွင် အလေးထားသင့်ပေသည်။
- အထူးသဖြင့် ရပ်ရွာဒေသခံလူထုအဖွဲ့အစည်းသည် မိမိတို့ရှင်သန်ကြီးထွားရာ ဒေသများတွင် ကိုယ်ပိုင်ဆုံး ဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသဖြင့် ကြိုတင်အသိပေး သဘောတူညီမှုများရရှိနိုင်ရန် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ပါ။

ပြည်သူများ၏ မြေပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် ဒေသခံများအား ပြန်လည်နေရာချထားခြင်း

အပိုဒ်(၁၇)။ ။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း
 “လူတိုင်းသည် အခြားသူများနှင့်အသင်းဖွဲ့ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ မိမိတစ်ဦး
 တစ်ယောက်အတွက်သော် လည်းကောင်း ပစ္စည်းဥစ္စာကို ပိုင်ဆိုင်နိုင်ရန် အခွင့်အရေးရှိသည်။
 မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမျှ ၎င်း၏ ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်မှုကို ခံစားခွင့်မပေးပဲ မတရားသဖြင့်
 ပိတ်ပင်ထားခြင်း မပြုရ ။”

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြေယာကိစ္စ သည် များသောအားဖြင့် အကဲဆတ်သော အကြောင်းအရာ ဖြစ်သည်။ မြေတစ်ကွက်
 ငှားခြင်းသို့ မဟုတ်ဝယ်ရန် ကြံရွယ်တိုင်း တိကျသေချာနိုင်သည့် အချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပေမည်။
 ကျေးရွာနေ မိသားစုများအတွက် မြေသည် အလွန်အရေးပါသော အဖိုးတန်အမွေအနှစ်ဖြစ်ကြောင်း သိထားပါ။
 ဤမိသားစုများသည် မြေမှရရှိသော အခွင့်အလမ်းများဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပြုရန်အတွက် မှီခိုနေကြ
 ရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေအနေ

- ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေ (၂၀၀၈) အရ နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ
 မြေယာအားလုံး၏ မူလ ပိုင်ဆိုင်သူ ဖြစ်သည်။ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် ပုဂ္ဂလိကမြေယာပိုင်ဆိုင်မှု အခွင့်အရေးများကို
 နိုင်ငံတော်မှ အကာကွယ်ပြုထားသည်။
- မြေရာသိမ်းဆည်းခြင်း အက်ဥပဒေ (၁၈၉၄) သည် မူလပိုင်ရှင်များနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်မှု မပြုလုပ်ပဲ
 ကုမ္ပဏီများအတွက် မြေနေရာရယူနိုင်ခြင်းဖြင့် အစိုးရကို အထောက်အကူဖြစ်စေသည်။ ဤအချက်သည်
 ကာလတာရှည်တည်ရှိနေသမျှ ပြည်သူများအတွက် အဆင်ပြေချောမွေ့မည်ဟု အမျိုးသားပြန်တန်းတွင်
 ထုတ်ဖော်ခဲ့သည်။ အကြောင်းကြားစာများကိုလည်း ပြည်သူများအား ပေးအပ်သည်။ ဤတစ်ချိန်တည်းမှာပင်
 မျှတသော နှစ်နားကြေး၊ ငွေးရေးကြေးရေးကို ဝယ်ယူသူမှ ပေးအပ်ရန် နိုင်ငံတော်အစိုးရက တာဝန်ယူရသည်။
- မရွေ့ပြောင်းနိုင်သော ဥစ္စာပစ္စည်းများ လွှဲပြောင်းပေးသော ဥပဒေ (၁၉၈၇)အရ နိုင်ငံခြားသား
 ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများသည် မြေကိုငှားရမ်းနိုင်ခြင်းသာရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများသာ
 မြေနေရာရယူနိုင်ခြင်း (သို့) မြေယာအခွင့်အရေးများကို ရရှိနိုင်သည်။

သင်မည်သို့ လုပ်ဆောင်နိုင်သနည်း။

- ဒေသခံပြည်သူထံမှ မြေနေရာရယူမည်ဆိုပါက ပိုင်ရှင်မှာ တစ်ဦးတည်းပိုင်ဖြစ်စေ အများပိုင် ဖြစ်စေကာမူ ပိုင်ရှင်နှင့် ဦးစွာတိုင်ပင်ဆွေးနွေးပါ။
- လက်ဝယ်မရောက်ခင် အဆိုပါ မြေနေရာနှင့် ဆက်စပ်နေသည့် ဒေသက အလေးထား တန်းဖိုးထားသည့် အရာများကို သိရှိနိုင်ရန် ပိုင်ရှင်များနှင့် အရင်ဆုံး ညှိနှိုင်းတိုင်ပင် ပါ။
- မြေရှင်(သို့) ငှားရမ်းသူတို့ကို လုံလောက်သော နစ်နာကြေး ပေးထားကြောင်း သေချာမှု ရှိပါစေ။
- အားလုံးအတွက် အများပြည်သူဝင်ထွက်သွားလာနိုင်သည့် နေရာများ ရှိရေးကို အလေးထား သေချာအောင် လုပ်ဆောင်ရန်
- သတင်းအချက်အလက် (၂) တွင် ကြည့်ပါ။ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် မြေနေရာရယူခြင်း
- ဥပဒေနှင့် ပြဌာန်းထားသော မူဘောင်များကို လေးစားလိုက်နာရန်

သတင်းအချက်အလက် ၂ ။ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် မြေနေရာရယူခြင်း

- မြေနေရာရယူခြင်းအတွက် ဦးစွာဆွေးနွေးတိုင်ပင်ပါ။
  - ယခင်ပိုင်ဆိုင်သူနှင့် လက်ရှိပိုင်ဆိုင်သူမှာ မည်သူဖြစ်သနည်း။
  - ဒေသခံ နေထိုင်သူများအား ပြောင်းရွှေ့နေရာချထားရန် လိုအပ်ပါသလား။
  - အခကြေးငွေပေးခြင်းအပြင် ပိုင်ရှင်အတွက် မည်သည့်အကျိုးကျေးဇူးများဖန်တီးပေးနိုင်မည်နည်း။
- လိုအပ်သော မြေနေရာရယူခြင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်း
  - အစီအစဉ်များနှင့် အဆုံးအဖြတ်များချမှတ်ရန် မည်သူများ ပါဝင်ရမည်နည်း ။
  - ပိုင်ရှင်များအပြင် မည်သူများသည် သင်၏ မြေနေရာရယူခြင်းအတွက် အကျိုးသက်ရောက်မှု ရရှိ စေမည်နည်း။
- မြေနေရာရယူခြင်း၊ အသုံးပြုခြင်းအတွက် နစ်နာကြေး
  - ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် စီးပွားရေးပိုင်းဆိုင်ရာ ရွှေ့ပြောင်းခြင်းနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုဆိုင်ရာ ဆုံးရှုံးခြင်းအတွက် ကာမိစေသည့် လုံလောက်ပြီး၊ မျှတသော နစ်နာကြေး သို့မဟုတ် အခြားမြေကွက် တစ်နေရာကို အစားထိုးပေးခြင်းကို သေချာအောင် လုပ်ဆောင်ရန်။

၂.၂ ရေနံနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု

အပိုဒ် ၂၅။ ။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း
 “လူတိုင်းသည် မိမိကိုယ်တိုင်နှင့် မိသားစုများအတွက် သတ်မှတ်ထားသော ကျန်းမာရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများဖြစ်သည့် ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သော စံနှုန်းများနှင့်အညီ သောက်ရေနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းရေး အခွင့်အရေးများ ပြည့်စုံစွာရရှိရမည်။”

ရေနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ဟိုတယ်၏ ပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှု များအား ဖော်ထုတ်ရန်နှင့် လျော့ချရန် ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း၊ ရေဆိုးများ မလျော့ချနိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် နည်းလမ်းမှန်ဖြင့် ပြန်လည်၍ လည်ပတ်သုံးစွဲနိုင်ခြင်းမရှိပါက ခရီးသွားဒေသ၏ ပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာပြဿနာများ ဖြစ်ပေါ်စေရန် အားပေးရာရောက်မည်။ ထို့အတူ သင်သုံးစွဲသည့်ရေ (သို့) စွမ်းအင် ပမာဏ အတွက်လည်း အလားတူဖြစ်စေနိုင်သည်။ ရေနှင့်စွန့်ပစ်ပစ္စည်းဆိုင်ရာသင့်တော်သောခန့်ခွဲမှုသည်ဒေသခံလူထု၏သက်မွေး ဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများအပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်ခြင်းမှ အကာအကွယ် ပြုနိုင်မည်ဖြစ်သလို ဧည့်သည်၏ အတွေ့အကြုံပေါ်တွင် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုကိုလည်း ကာကွယ်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေအနေ

- ခရီးစဉ်ဒေသများတွင် အထူးသဖြင့် အညစ်အကြေးများနှင့် စည်းကမ်းမဲ့ အမှိုက်ပစ်ခြင်းများကြောင့် မြစ်များ နှင့် ရေကန်များ ညစ်ညမ်းစေမှုများသည် ဆိုးရွားသည့်ပြဿနာ တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။
- ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ (၂၀၁၂) နှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်မှု စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း (၂၀၁၄) များအရ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ် စေနိုင်သော အချို့သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်မှုများအတွက် ကြိုတင်ခွင့်ပြုမိန့်များ ရရှိထားရန် လိုအပ်ပေသည်။ ဤခွင့်ပြုမိန့်များရရှိရန်လိုအပ်သည့် အချက်သည် ခရီးသွားလုပ်ငန်းလည်း အကြံပေးပါသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်း

ဟိုတယ်များ၏ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများစီမံခန့်ခွဲမှုဟုဆိုရာတွင် သာမန်အမှိုက်သရိုက်များသာမက(ဧည့်ခန်းများ၊ ဧည့်အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ၊ မီးဖိုချောင်များ) မှထွက်ရှိလာသော ရေဆိုးများ သာမက (မီးဖိုချောင်များမှ ထွက်ရှိသော စားကြွင်းစားကျန်များ) စသည့် ပုံစံအမျိုးမျိုးကို ဆိုလိုသည်။ ဟိုတယ်များမှ ထွက်သော အညစ်အကြေး စွန့်ပစ် ပစ္စည်းများ၏ ခန့်မှန်းခြေ (၃၀%)ခန့် သည် အမှိုက်များအား ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း နှင့် ပြန်လည် သန့်စင်ခြင်းပြီး အသုံးပြုခြင်းဖြင့် လျော့ချနိုင်ပါသည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်စေရန် လုပ်ဆောင်နိုင်ခြေများစွာ ရှိပါသည်။

- မည်သည့် အမှိုက်အမျိုးအစား (စက္ကူ၊ ပလတ်စတစ်၊ မှန်စများ-သတ္တုစများ) ဖြစ်သည်။ မည်မျှ ထွက်ရှိသည်?
- မည်သို့ကြောင့် မည်သည့်နေရာမှ ထွက်သနည်း (ဧည့်ခန်း၊ဧည့်သည်အသုံးအဆောင်များ၊ ရုံးခန်း၊ မီးဖိုချောင်၊
- စားသောက်ခန်း၊ ပစ္စည်းဝယ်ယူရာနေရာ စသည်ဖြင့်) ?
- ဤကဲ့သို့ထွက်ခြင်းကြောင့် မည်သို့ဆက်ဖြစ်သနည်း?
-

ဤမေးခွန်းများကို သင်ဖြေဆိုနိုင်လျှင်နိုင်ခြင်း သင်သည် အမှိုက်များကို လျော့ချရန်၊ ပြန်သုံးရန်နှင့် အသစ်တဖန်ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းများကို ဖော်ထုတ်နိုင်မည်ဖြစ်သည် (သတင်းအချက်အလက် ၃ တွင်ကြည့်ပါ)။ သင်၏ ဧည့်သည်များနှင့် ဝန်ထမ်းများအား ဟိုတယ်ပြင်ပတွင်လည်း အမှိုက်ပုံးများကိုအသုံးပြုရန် တိုက်တွန်းပါ။ ပြည်သူများအတွက် ကောင်းမွန်သော စံပြနမူနာအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပါ။

သတင်းအချက်အလက် ၃။ ။ လျှော့ချခြင်း၊ ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း၊ အသစ်တဖန်ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း

• လျှော့ချခြင်း

- ဧည့်ခန်းများတွင် သတိပေးစာ/ပုံများကပ်ထားကာ သင်၏ဧည့်သည်များအား ရေနံနှင့် စွမ်းအင် သုံးစွဲမှု လျှော့ချ၍ မျှတစွာ သုံးစွဲရန် တိုက်တွန်းပါ။
- ဧည့်သည်၏ အခန်းနှင့် ဧည့်သည် အသုံးအဆောင်နေရာများတွင် ပြန်ဖြည့်နိုင်သောခေါင်း လျှော်ရည်နှင့် ကိုယ်တိုက် ဆပ်ပြာ ဗူးများကို အသုံးပြုပါ။
- ပလတ်စတစ်ရေဗူးများ သုံးစွဲမှုလျှော့ချနိုင်ရန် ပုလင်းကြီးကြီးနှင့် ဖန်ခွက်များပေး၍သုံးစွဲစေပါ။
- အထပ်ထပ်ထုပ်ပိုးမှုနည်းပါးသည့် ပစ္စည်းများဝယ်ယူပါ။ ဘူးသေးများအစားပမာဏများများ လာသည့် ဗူးကြီး၊ အထုပ်ကြီး၊ သေတ္တာအလိုက် ဝယ်ယူ သုံးစွဲခြင်းဖြင့် ထုပ်ပိုးခွံအမှိုက်ထွက်ရှိ မှု နည်းပါးစေသည်။
- အစားအစာများကို ဘူဖေးခင်းကျင်းရာတွင် ထည့်စရာ ပန်းကန်အသေးများ ထားပေးခြင်းဖြင့် လိုအပ်ပါက ထပ်မံဖြည့်ယူနိုင်သည်။
- စက္ကူဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော ဖျာ၊ အရုပ် လက်သုပ်ပဝါများအစား အဝတ်ဖြင့်ပြုလုပ်သော ပစ္စည်းများ တာရှည်အသုံးပြုနိုင်သော ဖန်ခွက်အောက်ခံပြားများကို အသုံးပြုပါ။
- လျှော်ဖွတ်ရန် အဝတ်အထည်များကို တစ်ခါသုံး ပလတ်စတစ်အိတ်များအစား ပြန်လည်လျှော် ဖွတ်အသုံးပြုနိုင်သော အိတ်တွင်ထည့်သုံးပါ။

• ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း

- မျက်နှာသုတ်ပဝါများကို တစ်ရက်ထက်ပို၍ သုံးစွဲရန် သင်၏ဧည့်သည်အား တိုက်တွန်းပါ။
- ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်သော ပုလင်းများ (ဥပမာ- ဖန်ပုလင်းများ) ပေးပါ။
- တစ်ဖက်လွတ် စက္ကူများကို ပြန်လည်အသုံးပြုပါ။
- လျှော်ဖွတ်ကာ ပြန်လည်အသုံးပြုနိုင်သော အခင်း၊ မျက်နှာသုတ်ပဝါ ခြံထည်များကိုသုံးပါ။ ဥပမာသန့်ရှင်းရေး ပြုလုပ်ရာတွင် သုံးသောအဝတ်များ၊
- ဖြစ်နိုင်လျှင် ရံဖန်ရံခါမှ တစ်ခါတစ်ရံမှသာ လိုသည့် ပစ္စည်းများကို ဝယ်ယူမည့်အစား ငှားရမ်း သုံးစွဲပါ။

• အသစ်တဖန် ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း

- ပလတ်စတစ်၊ ဖန် နှင့် သတ္တု အမှိုက်များအား ခွဲခြားသိမ်းဆည်းနိုင်သော အမှိုက်ပုံးများကို ပေးထားပါ။
- ပြန်လည် လည်ပတ်အသုံးပြုနိုင်သော ပစ္စည်းများအား လက်မှုပညာဖြင့်ပြုလုပ်နိုင်သောပစ္စည်း များအဖြစ်ပြောင်းလဲနိုင်သည်။

ရေနှင့် စွမ်းအင် အသုံးပြုမှု

ဟိုတယ်များသည် ရေနှင့် စွမ်းအင်အပါအဝင် သဘာဝအရင်းအမြစ်များစွာကို သုံးစွဲသည်။ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ခရီးသွားများ နှစ်ရပ်လုံးသည် သန့်ရှင်း၍ ယုံကြည်စိတ်ချစွာသုံးစွဲနိုင်သောရေ လိုအပ်သည်ကို အစဉ်သတိပြုပါ။

- သင့်ဟိုတယ် သုံးစွဲ၍ကုန်သောရေပမာဏကို စောင့်ကြည့်မှတ်သားပါ။ သင်၏ဧည့်သည်များအား ရေ ဖြန်းတီးမှု မရှိစေရန် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ပြောကြားပါ။ ဧည့်သည်များနှင့် ဝန်ထမ်းများအား ရေကို သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ကိုက်ညီစွာ သုံးစွဲရန် သတိပေးပါ။
- စွမ်းအင်ကို လွန်လွန်ကဲကဲ သုံးစွဲခြင်းကြောင့် ကုန်ကျစရိတ် ကြီးမားများပြားနိုင်ပြီး အရင်းအမြစ်များ အချိန်တိုအတွင်း လျော့နည်းစေနိုင်သည်။ ဧည့်သည်များနှင့် ဝန်ထမ်းများအား အခန်းမှထွက်ခွာသောအခါ မီးများနှင့် လေအေးစက်များကို ပိတ်ရန် သတိပေးပါ။ စွမ်းအင်ချွေတာသော နည်းပညာအသုံးပြုသည့် ပစ္စည်းများ တပ်ဆင်ပါ။ ဖြစ်နိုင်လျှင် သင့်ဟိုတယ်၏ အချို့နေရာများတွင် ပြန်လည်ပြည့်ဖြိုးမြဲ စွမ်းအင်များကို အသုံးပြုရန် စဉ်းစားပါ။

၂.၃ ကလေးသူငယ်များအပေါ် ခရီးသွားလုပ်ငန်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု

အပိုဒ်(၆)။ ။ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်
 “ကလေးများတွင် အသက်ရှင်ရပ်တည်ခွင့်ရှိသည်။ ကျန်းမာစွာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခွင့်နှင့် ရပ်တည်နိုင်ခွင့် ရရှိစေရန် အစိုးရမှ သေချာစွာ ဆောင်ရွက်ရမည်။ ”

အပိုဒ်(၃၆) ။ ။ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်
 “ကလေးများ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ထိခိုက်စေနိုင်သော မည်သည့်လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုများမှမဆို ကာကွယ်စောင့် ရှောက်ပေးရမည်”

ကလေးများသည် လူကြီးများထက် ခရီးသွားလုပ်ငန်းမှ သက်ရောက်မှု အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေ ပိုများသည်။ အထူးသဖြင့် ကလေးသူငယ်များသည် အတင်းအကြပ်စေခိုင်းသော အလုပ်များ၊ အဓမ္မတောင်းရမ်းခိုင်းခြင်း သို့မဟုတ် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ် အမြတ်ထုတ်ခြင်းတို့တွင် ထိခိုက်လွယ်သူများဖြစ်သည်။ ကလေးများ သည် မကြာခင် စီးပွားရေးခေါင်းပုံဖြတ် အမြတ်ထုတ်မှုများကို ခံစားရသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် အလုပ်ရှင်များမှ အခကြေးငွေနည်းပါးစွာ ပေးကမ်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ လူကုန်ကူးခြင်းနှင့် အလုပ်သမား လူကုန်ကူးခြင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် ဟိုတယ်များသည် အဘယ်ကြောင့် ပိုမိုထိခိုက်လွယ်ကြပါသနည်း?

- လူကုန်ကူးမှုကျူးလွန်သူများသည် ဟိုတယ်များကို လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာလူကုန်ကူးရန် ကြားခံနေရာအဖြစ် အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့အား လွယ်ကူစွာ ထောက်လှမ်းစုံစမ်းမရစေပဲ ဆက်လက်လှုပ်ရှားလုပ်ကိုင်နိုင်စေသည်။
- အလုပ်ခန့်ထားခြင်းဆိုင်ရာ အလေ့အထများနှင့် အလုပ်သမား ငှားရမ်းရေး ဗျူဟာများသည် ထောက်လှမ်းဖော်ထုတ်ရန် မလွယ်သော လုပ်သားလူကုန်ကူးမှုကို ဖြစ်စေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေအနေ

- အချို့သော ဥပဒေများနှင့် ဖွဲ့စည်းမှု မူဘောင်များသည် ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်ပေးသည်။ မြန်မာနိုင်ငံဥပဒေအရ မည်သူမဆို အသက် (၁၆) နှစ်အထိသည် ကလေးဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။
- အလုပ်လုပ်ကိုင်ရန်အတွက် အနည်းဆုံး အသက်မှာ (၁၃) နှစ်ဖြစ်သည်။ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (၁၉၉၁)အား မြန်မာနိုင်ငံမှ လက်မှတ်ရေးထိုး အတည်ပြုခဲ့ပါသည်။ ကလေးသူငယ်ကို ရောင်းချခြင်း၊ ကလေးသူငယ်ပြည့်တန်ဆာပြုခြင်းနှင့် ကလေးသူငယ် ညစ်ညမ်းရုပ်ပုံဖွဲ့ဖန်တီးမှု ရိုက်ကူးခြင်းတို့နှင့်ဆိုင်သော အခြား ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေး များ(၂၀၁၂) နှင့် အဆိုးဝါးဆုံးပုံစံ ကလေးအလုပ်သမားဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် အမှတ် ၁၈၂ တို့ သည်(ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၄ တွင် ထည့်သွင်းရန် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။) (အိုင်အယ်လ်အို၏ အခြေခံသဘောတူညီချက်) ထပ်လောင်း၍ လူကုန်ကူးမှုတားဆီးနှိမ်နင်းရေး ဥပဒေ(၂၀၀၅) နှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ(၁၈၆၁) အရလည်း ကလေးသူငယ်များအား လိင်ကိစ္စအလို့ငှာ လူကုန်ကူးခြင်းကို ပြစ်ဒဏ်ချနိုင်သော ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်သည်။

သင်မည်သို့ လုပ်ဆောင်နိုင်သနည်း?

- ဌာနအတွင်း စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ မူဝါဒ သို့မဟုတ် နည်းလမ်းများ ပြုစုခြင်း(သတင်းအချက်အလက် ၄- ကလေးများအပေါ် ခရီးသွားလုပ်ငန်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို ဖော်ပြသည်)
- ကလေးအလုပ်သမား၊ ကလေးသူငယ်များအပေါ် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းတို့ကို ကိုင်တွယ် တိုက်ဖျက်နေသော အဖွဲ့အစည်းများကို ထောက်ပံ့ကူညီပါ။ ၎င်းအပြင် အခြားသော သတင်းအချက် အလက်များနှင့် သင်တန်းများအတွက် မေးမြန်းပါ။ (ဥပမာ- The Code, ECPAT)
- အရေးကြီးသော အကြောင်းအရာမှာ သင်၏ ဝန်ထမ်းများ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အား ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော လက္ခဏာများကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်နှင့် မသင်္ကာမှုများတွင် မည်သို့ဆောင်ရွက်မည်ကို သင်ပြပါ။ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော လက္ခဏာများ တိုင်းတာချက်များ အသေးစိတ်စာရင်းကို ဟိုတယ် ဝန်ထမ်းများ အတွက် ကာကွယ်ရေးလမ်းညွှန်တွင် တွေ့နိုင်ပါသည်။(ရည်ညွှန်းချက် ၄ တွင်ကြည့်ပါ)
- ဥပဒေနှင့် ချမှတ်ထားသော ဖွဲ့စည်းမှု မူဘောင်များကို လေးစားလိုက်နာပါ။

သတင်းအချက်အလက် ၄။ ။ ကလေးသူငယ်များအပေါ် ခရီးသွားလုပ်ငန်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု

၁။ သင့်ကိုယ်တိုင် သိပါစေ။
 ဖြစ်နိုင်ချေရှိသည့် အကြမ်းဖက်မှု ၊ လူကုန်ကူးမှုအတွက် မည်ကဲ့သို့ သင် သိရှိနိုင်မည်နည်း။

၂။ အဓိက အန္တရာယ်ရှိနိုင်သော နယ်မြေများ ဖော်ထုတ်ပါ။
 ဥပမာ-သင့်ဟိုတယ်သည် လိင်မှုဆိုင်ရာ ခရီးသွားလုပ်ငန်းအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံရသော နေရာ ဒေသတွင် တည်ရှိပါသလား။

၃။ အစီအစဉ်ရေးဆွဲပါ။
 သင်၏ ဝန်ထမ်းကိစ္စများကို ပါဝင်ပတ်သက်စေရန် သင် မည်သူ့ကို လိုအပ်မည်နည်း။
 မည်သည့်သတင်းအချက်အလက် သူတို့ လိုအပ်ပါသလဲ။ မသင်္ကာစရာ သံသယရှိခဲ့လျှင် မည်ကဲ့ သို့ ဖြစ်ပွားနိုင်သနည်း။

၄။ မည်သည့်ဖြစ်ရပ်မဆို မှတ်တမ်းတင်ပါ။
 ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် ကောက်ချက်ချရန်အလို့ငှာ မည်သို့မည်ပုံနှင့် အဘယ်ကြောင့် ဖြစ်ပွား ခဲ့သည်ကို ဝေဖန်သုံးသပ်ပါ။

ဦးတည်ချက် ၁။ ။ ကလေးလုပ်သား

ကလေးများ လုပ်ကိုင်သော အလုပ်များအားလုံးကို "ကလေးလုပ်သား" အနေဖြင့်မသတ်မှတ်နိုင်။ ဥပမာ အိမ်တွင် မိဘများအား ကူညီခြင်း၊ မိသားစု စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအား အထောက်အကူပြုခြင်း ကျောင်းချိန်ပြင်ပနှင့် ကျောင်းပိတ်ရက်များတွင် ငွေရှာခြင်းတို့သည် သာမန်အားဖြင့် ကလေးလုပ်သားဟု မဆိုနိုင်ချေ။ ကလေးလုပ်သား အလုပ်ဆိုသည်မှာ ၁။) စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ခန္ဓာကိုယ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လူမှုရေးပိုင်းဆိုင်ရာ အကျင့်စာရိတ္တပိုင်းဆိုင်ရာ ကြောက်မက်ဖွယ် အန္တရာယ်ကျရောက်စေသော ၂။) ကျောင်းနေ စာသင်ခြင်းအား အနှောင့်အယှက်ပေးသော အလုပ်ဖြစ်သည်။ (MCRB 2015 : 158)

သင်၏ လုပ်ငန်း လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနှင့် ဖြန့်ဖြူးထောက်ပံ့သူများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာပါ။ အကယ်၍ ကလေးလုပ်သားရှိကြောင်း ထောက်လှမ်းသိရှိလျှင် ထိုအကြောင်းအရာကို အာဏာပိုင်များအား အကြောင်းကြားပါ။ ၎င်းအပြင် ပြဿနာ ဖြေရှင်းရန် အခြားကုမ္ပဏီဖြင့် ဆက်သွယ်ပါ။

ဦးတည်ချက် ၂။ ။ ကလေးသူငယ်များအား လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း

မည်သည့်အသက်အရွယ်မဆို ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်း အပါအဝင် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် တားမြစ်ကန့်ကွက်ထားသည်။ ဟိုတယ်လုပ်ငန်းရှင် တစ်ဦးအနေဖြင့် မည်သည့်နည်းဖြင့် ဖြစ်စေ ကလေးသူငယ်များအား လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းအတွက် ဒေသခံအာဏာပိုင်များအား တိုင်ကြားခြင်းဖြင့် ကူညီနိုင်သည်။

၂.၄။ လူသားအရင်းအမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှု

အပိုဒ် ၂၃ ။ ။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း
“လူတိုင်းတွင် အလုပ်လုပ်ရန် အခွင့်အရေးရှိသည်။ သင့်တင့်မျှတသော အခြေအနေရှိသည့်
အလုပ်ကို လွတ်လပ်စွာရွေးချယ်ခွင့်ရှိပြီး အလုပ်လက်မဲ့ အခြေအနေမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခွင့်
ရှိသည်။”

သင်၏ဝန်ထမ်းများသည် သင်၏ ကြီးမားသော ပိုင်ဆိုင်မှု ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ခရီးသွားလုပ်ငန်းတွင် လုပ်ကိုင်နေကြသော ဝန်ထမ်းတိုင်းသည် သင်ပေးနိုင်သည့် မျှတသော ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေရှိသော လုပ်ငန်းမျိုးတွင် လူတိုင်း လုပ်ကိုင်ရခြင်း မရှိပါ။ အလုပ်သမား အများစုမှာ မျှတမှုမရှိသော၊ ခက်ခဲသော အခြေအနေများတွင် အဓမ္မ စေခိုင်းခြင်းခံနေကြရသည်။ တခါတရံတွင် မျှတမှု ကင်းမဲ့ပြီး ခက်ခဲကြမ်းတမ်းသော အခြေအနေအောက်တွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်ရန် တွန်းအားပေးခြင်းသည် ၎င်းတို့အား အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေအနေ

ဥပဒေမူဘောင်အများအပြားသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် လုပ်ငန်းခွင့်အခြေအနေများကို အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုထားသည်။

- အနည်းဆုံး အခကြေးငွေ ဥပဒေ(၂၀၁၄)
  - လခစားဝန်ထမ်းများ တစ်ပတ်လျှင်တစ်ရက် လစာဖြင့် အလုပ်နားရက် ရခွင့်ရှိသည်။ ရုံးပိတ်ရက်တွင် လုပ်ကိုင်ရသော အလုပ်အတွက် အချိန်ပို လုပ်အားခပေးရမည်။
  - အနည်းဆုံးသတ်မှတ်သည့် လုပ်ခမှာ (တစ်နေ့လျှင် အလုပ်ချိန် (၈)နာရီနှင့် တစ်ပတ်လျှင် (၆) ရက် လုပ်ကိုင်ရမည်။ ဝန်ထမ်း (၁၅) ဦးရှိသည့် မည်သည့်လုပ်ငန်းတိုင်းတွင် မဆို) တစ်နေ့လျှင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၃၆၀၀ နှင့် တစ်နာရီလျှင် ၄၅၀ ကျပ်ဖြစ်သည်။
- မြန်မာနိုင်ငံခွင့်ရက်နှင့် ရုံးပိတ်ရက် ဥပဒေ (၂၀၁၄)
  - ဤဥပဒေတွင် အလုပ်သမားတိုင်းသည် အများပြည်သူ ရုံးပိတ်ရက်များတွင် လစာအပြည့်၊ နေ့စားလုပ်ခ အပြည့် ရရှိမည် ဖြစ်သည်။
  - တစ်နှစ်တွင် တရားဝင်ရုံးပိတ်ရက်စုစုပေါင်း ၂၆ ရက်နှင့် အထက်ရှိသည်။
  - တစ်နှစ်တာဝန်ထမ်းဆောင်ပြီးပါက အလုပ်သမားများသည် ဥပဒေအရ သာမန်ခွင့်၁၀ ရက်၊ ရှောင်တခင်ခွင့် ၆ရက်၊ ဆေးခွင့် ရက်၃၀ အသုံးပြုရန် ခွင့်ပြုသည်။
  - မီးဖွားခွင့်နှင့် ကလေးအားစောင့်ရှောက်ရန် ဖခင်၏ခွင့်အပါအဝင်ဖြစ်သည်။
- လူမှုလုံခြုံရေး ဥပဒေ (၂၀၁၅)
  - ကိုယ်ပိုင်လူမှုလုံခြုံရေး အာမခံ ကဒ်ပြား ရယူပိုင်ခွင့်ရှိသည်။
- ဈေးဆိုင်လုံခြုံရေး ဥပဒေ (၂၀၁၂)
  - လုပ်ငန်းအချိန်နှင့် လုပ်အားခများနှင့်ပတ်သတ်၍ ဥပဒေအတိုင်းလေးစားလိုက်နာစေသည်။
  - အဆောက်အအုံများနှင့် ဈေးဆိုင်များရှိ အလုပ်သမားများ၏ ကျန်းမာရေးနှင့် လုံခြုံရေးအား ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ပေးသည်။

သင်မည်သို့ လုပ်ဆောင်နိုင်သနည်း။

- မျှတပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာသော၊ နားလည်လွယ်အောင် ရေးသားဖော်ပြထားသည့် တရားဝင် အလုပ် သဘောတူစာချုပ်များစီစဉ်ထားရှိပါ။။ ဤသဘောတူညီချက်များကို အလုပ်ရှင်နှင့် အလုပ်သမား နှစ်ဦးစလုံးမှ အသေအချာ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်သည်။
- သဘောတူစာချုပ်တွင် အသေးစိတ် ဖော်ပြထားသော အလုပ်လုပ်ချိန်၊ မျှတပြီး တူညီသော လုပ်ခကြေးငွေ၊ တရားဝင် အလုပ်ပိတ်ရက်၊ အနားယူခြင်းများ ပါဝင်စေရမည်။ ဤကဏ္ဍများအား မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ များစွာသော ဥပဒေ မူဘောင်များတွင် အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုထားသည်။ (အချက်အလက်ပိုမိုသိရှိရန် ကိုးကားချက်(၄) ကိုကြည့်ပါ။)

တဆင့်ခံ လုပ်ငန်းသဘောတူလုပ်ကိုင်နေသော အဖွဲ့များနှင့် ပူပေါင်းလုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပုံမှန်မဟုတ်သော လုပ်ငန်းကို ရှောင်နိုင်ရန် ခက်ခဲသည်။ ဆက်ဆံရေးအတွက် ဌာနတွင်း စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများတည်ဆောက်ခြင်းဖြင့် ၎င်းပြဿနာကို ကာကွယ်ပါ။ ဤအချက်တွင် ရေးသားဖော်ပြထားသော သဘောတူစာချုပ် သို့မဟုတ် အလုပ်သမား အကျိုးဆောင်အဖွဲ့ ၏ နောက်ကြောင်းရာဇဝင် စစ်ဆေးခြင်းအား ဆန်းစစ်နိုင်ရန် ထည့်သွင်းရမည်။

သတင်းအချက်အလက် (၅)တွင် ကြည့်ပါ။ အလုပ်ခန့်ရာတွင် ဆောင်ရွက်ရန်စာရင်း

- သတင်းအချက်အလက် ၅။ ။ အလုပ်သမားခန့်ထားရာတွင် ဆောင်ရွက်ရန်စာရင်း
- စာချုပ်များသည် ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး မှတ်တမ်းတင်ရေးသားထားပါသလား။
  - ဝန်ထမ်းများ သတ်မှတ်ထားသော အနည်းဆုံးလုပ်အားခ ပေးထားပါသလား။
  - သင်၏ဝန်ထမ်းသည် ပြဌာန်းထားသော ဥပဒေနှင့်အညီ တစ်ပတ်တွင် သတ်မှတ်ထားသော နာရီ အတွင်း လုပ်ကိုင်သလား။
  - အလုပ်သမားများ အလုပ်ပိတ်ရက်တွင် အလုပ်လုပ်ရပါက အချိန်ပိုကြေး ရပါသလား။
  - တရားဝင် သတ်မှတ်ထားသော မူဘောင်အရ အလုပ်သမားများသည် အပတ်စဉ် ထိုက်တန်သော အနားယူခွင့် ရှိ၊ မရှိ သင်သေချာ စေနိုင်ပါသလား။
  - သင်၏ ဟိုတယ်မှ လုပ်ငန်းသုံး အထောက်အပံ့ ပစ္စည်းကိရိယာများ (တူညီဝတ်စုံ အပါအဝင်) စီစဉ် ဆောင်ရွက်ပေးပါသလား။
  - ဌာနတွင်း သင်တန်းများ ပေးပါသလား။
  - လွတ်လပ်စွာပြောဆိုနိုင်ရန် သင်၏ အလုပ်သမားများကို တိုက်တွန်းပါသလား။ အတူတကွ လက်တွဲ ပူးပေါင်းကာ စည်းလုံးညီညွတ်သောအဖွဲ့ အစည်းတစ်ခု၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ်၊ ဖွဲ့စည်းနိုင် စေရန် အတွက် အခွင့် ပေးထားပါသလား။

ပညာရေးသည် အလွန်အရေးကြီးသည်။

- သင်မျှော်လင့်ထားသည့်အတိုင်းနှင့် ကောင်းမွန်စွာ လေ့ကျင့်မှုများရစေရန် အလုပ်သမားများအား ဌာနတွင်း သင်တန်းများပေးပါ။
- ဝန်ထမ်းများအတွက် ရာထူးတိုးမြှင့်ပေးခြင်းသည် ဝန်ထမ်းများ၏ စိတ်ဓာတ်ခွန်အားဖြစ်စေ၍ ဝန်ထမ်းကောင်းများကို ထိန်းသိမ်းထားရန် အကူအညီဖြစ်စေသည်။

အလုပ်သမား ခန့်ထားခြင်းဆိုင်ရာ အခြားသော ကဏ္ဍများ။

အန္တရာယ် ကင်းရှင်းရေး ၊ လုံခြုံရေးနှင့် ကျန်းမာရေး

- အရေးပေါ် အကြမ်းဖက်မှု (သို့) ခြိမ်းခြောက်မှု အခြေအနေများတွင် မည်ကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ရမည်ကို သိရှိနိုင်ရန် ကျန်းမာရေးနှင့် အန္တရာယ် ကင်းရှင်းရေး သင်တန်းများ ပံ့ပိုးပါ။
- ဝန်ထမ်းများအား အလုပ်ခန့်ထားစဉ်နှင့် အလုပ်ခန့်ထားပြီးနောက် ၎င်းတို့ကို ထိခိုက်စေနိုင်သော ကျန်းမာရေးကိစ္စများ (ဥပမာ- ဧည့်သည်အခန်းတွင်း သန့်ရှင်းရေး အလုပ်သမားများ အသုံးပြုသော အန္တရာယ်ရှိ သန့်ရှင်းရေးပစ္စည်းများကဲ့သို့ ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေနိုင်သော အန္တရာယ်ရှိသော ပစ္စည်းများကို သုံးစွဲမှုကို ရှောင်ကျဉ်ခြင်းဖြင့်) ကြိုတင်ကာကွယ်ဆောင်ရွက်ပါ။

အလုပ်သမားအခွင့်အရေး

- အလုပ်သမားများသည် အလုပ်သမားရပိုင်ခွင့်နှင့် လုံခြုံမှုများနှင့် သက်ဆိုင်သော ကိစ္စများကို နားလည်သဘောပေါက်မှုတွင် အားနည်းသည်။ ဤ အကြောင်းအရာများအား ၎င်းတို့သိရှိနိုင်ရန် သတင်း အချက်အလက်များ ကူညီပံ့ပိုးပါ။
- အလုပ်သမားများအား ၎င်းတို့အတွက် တရားမျှတစွာ တည်ရှိသော လွတ်လပ်စွာစုရုံးခွင့် အကြောင်း အသိပေးပါ။ အသင်းအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်း၍ ပါဝင်ခြင်းဖြင့် လွတ်လပ်စွာ ပြောရေးဆိုခွင့် ရှိပါစေ။

အလုပ်သမားများနှင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခြင်း

- အလုပ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ ဟိုတယ်တွင်ညှိသည်များ၊ ပစ္စည်းထောက်ပံ့သူများနှင့် နေ့စဉ် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်မှု ရှိနေကြခြင်းကြောင့် ဟိုတယ်လုပ်ငန်းများမှ နေ့စဉ်ပေါ်ထွက်လာသော ကိစ္စများကို နားလည်သိရှိထားကြသည်။ ဤအခွင့်အရေးကို အသုံးပြုကာ (အမည်မသိ) တိုင်ကြားချက်များအားလည်း ၎င်းတို့ထံမှ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများ ရရှိစေနိုင်သည်။

၂.၅ သင့်၏အနီးအနားရှိ ဒေသခံလူထုများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

အပိုဒ် ၂၅။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်း
 “လူတိုင်းသည် ပြည့်စုံလုံလောက်သော လူနေမှုအခွင့်အရေးရှိသည်။”

အပိုဒ် ၂၇။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်း။
 “လူတိုင်းသည် လူ့အသိုင်းအဝိုင်း၏ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများတွင် လွတ်လပ်စွာဖြင့် ပါဝင်ခွင့်ရှိသည်။”

ခရီးသွားလုပ်ငန်းသည် သင်၏နေ့စဉ်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် ဒေသခံလူထုများအား ပါဝင်စေနိုင်ပြီး အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း အလုပ်အကိုင်များ ဖန်တီးပေးသည်။ ဤပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုသည် သင်၏ထောက်ပံ့သူနှင့် နီးကပ်စွာ ချိတ်ဆက်သော ကွင်းဆက် ဖြစ်သည်။ (သတင်းအချက်အလက် ၆ကို ကြည့်ပါ။ ထောက်ပံ့မှု ကွင်းဆက်) မည်သို့မည်ပုံ အတူတကွ လုပ်ကိုင်ရန် ဖော်ပြချက်ဖြစ်သည်။ ဤအချက်သည် ဒေသခံလူထုနှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုအား အနောက်အယုတ်မဖြစ်စေပဲ၊ မည်သို့ဖြင့် အတူတစ်ကွ လေးစားစွာဖြင့် နေထိုင်နိုင်ရန် နည်းလမ်း အဖြေရှာဖွေခြင်း ဖြစ်သည်။ ထပ်လောင်း၍ အလုပ်သမား များစွာ အသုံးပြုရသည့် လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ကောင်းမွန်စွာ သင်ကြားပို့ချထားသော ဝန်ထမ်းများရှိရေးသည် အလွန်အရေးပါသည်။ ခရီးသွား လုပ်ငန်းသည် စီးပွားရေး အခွင့်အလမ်းများနှင့် အလုပ်အကိုင်များကို ဖန်တီးပေးခြင်းဖြင့် ပြည်သူများ၏ အသက်မွေး အလုပ်အကိုင်များကို တိုးတက်မြှင့်တင်ပေးနိုင်သည်။ ထိုခိုက်လွယ်သည့် လူမှုအစုအဖွဲ့များ၏ အနေအထားကို ခိုင်မာရှင်သန်နိုင်စေပြီး ၎င်းတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုများကို ထိန်းသိမ်းကာ ထုတ်ဖော်ပြသနိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းများ တစ်ရပ်ဖန်တီးပေးသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေအနေ

- ခရီးသွားလုပ်ငန်း၏ တိုးတက်မှုများသည် (အရင်းအမြစ်အတွက် ပြိုင်ဆိုင်မှု၊ အိမ်၊ မြေနှင့် အစားအသောက် တန်ဖိုးများ မြင့်တက်လာခြင်း)ကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်း အစဉ်အလာများ အပေါ်တွင်လည်း သက်ရောက်မှုများဖြစ်စေသည်။
- ထို့အပြင် ခရီးသွားလုပ်ငန်းတွင် ကျေးရွာလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်မှု မူဝါဒ (၂၀၁၃)သည် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း၏ အရေးပါမှုကို ထင်ရှားစေသည်။
- အသေးစားနှင့် အလတ်စားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဥပဒေ(၂၀၁၅) စီးပွားရေး လုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် အတွက် မူဘောင်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားရှိသည်။
- တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုများ၏ အခွင့်အရေးကို တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးများကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရေး ဥပဒေ(၂၀၁၅) ဖြင့် အကာကွယ်ပြုထားသည်။

သတင်းအချက်အလက် ၆။ ။ ဟိုတယ်များတွင် ထောက်ပံ့မှု ကွင်းဆက်

- ထောက်ပံ့မှု ကွင်းဆက်လုပ်ငန်းစဉ်မှာ လူအများ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ အရင်းအမြစ်များ (သို့) ဟိုတယ်မှ ဧည့်သည်သို့ ပေးသော ဝန်ဆောင်မှု (သို့) ထုတ်ကုန် ရွှေ့ပြောင်းမှုများတွင် ပါဝင်သော လုပ်ငန်းစဉ် စနစ်တစ်ခုဖြစ်သည်။
- ဥပမာ - ဟိုတယ် စားသောက်ခန်း။ ။ အစားအစာများ ဝယ်ယူပြီး ဧည့်သည်များအား ရောင်းချရန် အစားအစာထုတ်လုပ်ခြင်း၊
- ဥပမာ-ဟိုတယ်ရှိ အမှတ်တရလက်ဆောင်ပစ္စည်းဆိုင်။ ဆိုင်တွင် ရောင်းချရန် ပြင်ဆင်ထားသော ဒေသခံပြည်သူများ၏ အမှတ်တရ ပစ္စည်းများကိုဝယ်ခြင်း၊
- ဥပမာ- ကုတင်၊ အိမ်တွင်းအလှဆင်ပစ္စည်းများ၊ အခန်းပြင်ဆင် သန့်ရှင်းရေးလုပ်သူများ။

ဤသည်မှာ တည်းခိုသူများအတွက် လာရောက်တည်းခိုခြင်းဖြင့် မိမိလိုချင်သည့် အရာများကို လည်း ရရှိနိုင်သည်။

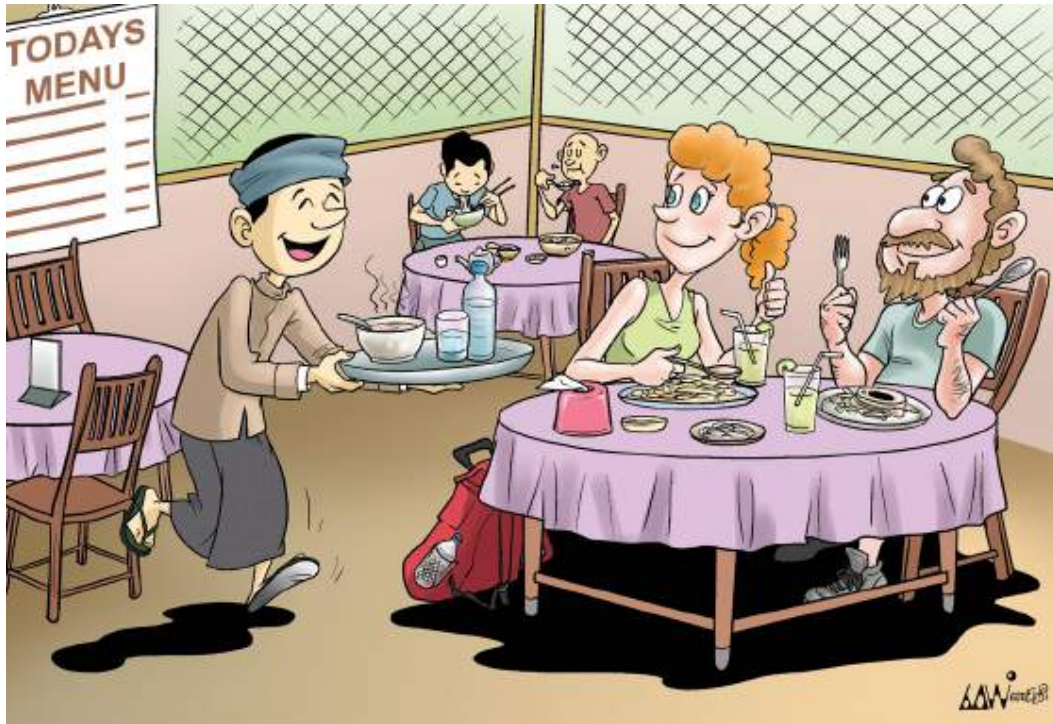
သင်မည်သို့ လုပ်ဆောင်နိုင်သနည်း?

- ဒေသခံများအတွက် အလုပ်အကိုင်ဖန်တီးပါ။
- ဒေသခံ ဝန်ထမ်းများကို ဦးစားပေး၍ ခရီးသွားလုပ်ငန်း သင်တန်းများပေးပါ။
- ဝန်ဆောင်မှုပေးနိုင်သည့် ဒေသခံလက်မှုအနုပညာရှင်များအား ရှာဖွေပါ။
- သင့်ဒေသ၏ ယဉ်ကျေးမှုများအကြောင်း ဧည့်သည်များအား ရှင်းလင်းပြောကြားနိုင်ရန် သင့်ဝန်ထမ်းများအား လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးပါ။
- ဒေသထွက်ပစ္စည်းများကို တတ်နိုင်သရွေ့ မြှင့်တင်ပါ။ ဝယ်ယူပါ။ ၎င်းတို့မှာ အစားအစာများ ၊ အဖျော်ယမကာများ၊ လက်မှုပညာဖြင့် လုပ်သောပစ္စည်းများ ပါဝင်မည်ဖြစ်သည်။
- ဒေသတွင်းမှ အသေးစားနှင့် အလတ်စား လုပ်ငန်းများကို အားပေးပါ။
- အကယ်၍ သင်၏ဝန်ဆောင်မှုတွင် ယဉ်ကျေးမှုနှင့်ဆိုင်ရာ ဖျော်ဖြေရေးတစ်ခုခု ပါဝင်စေရန် ဆုံးဖြတ်ထားလျှင် ဒေသခံ ယဉ်ကျေးမှုများကို အချက်အလက်တိကျ မှန်ကန်စွာ တင်ပြနိုင်စေရန် သေချာပါစေ။ သမိုင်းကျဖြစ်သော အကြောင်းအရာများအား မတင်ပြရန်။ (ဥပမာ- တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့များ၏ အဖွဲ့ဝင်များကို အကြံပြုချက် တောင်းခံခြင်းဖြင့်)

ဒေသခံလယ်သမားများထံမှ ထွက်ကုန်များဝယ်ရန် စဉ်းစားပါ

သင့်ဧည့်သည်မှ ဟိုတယ်၏ အပြင်ဘက် စားသောက်ဆိုင်တွင် စားရန် ဆန္ဒရှိပါက ဒေသခံ စားသောက်ဆိုင်များကို လမ်းညွှန်ပါ။

အကယ်၍ အမှတ်တရ ပစ္စည်းများ ရောင်းမည်ဆိုလျှင် ၎င်းတို့သည် ဒေသတွင်းထုတ်လုပ်သော ပစ္စည်းဖြစ်၍ သင့်တင့်သောဈေး ဖြစ်ပါစေ။

၃။ Glossary (အဓိပ္ပါယ်ပြန်ဆိုချက်၊ ခက်ဆစ်)

၂.၃ ကလေးသူငယ်များအပေါ် ခရီးသွားလုပ်ငန်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု

လူကုန်ကူးမှု။ ။ ဩဇာအာဏာကိုအသုံးပြုကာ တစ်ဦးတစ်ယောက်အပေါ်တွင် ခေါင်းပုံဖြတ်ရန်အလို့ငှာ ထိုသူအားထိန်းချုပ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လုပ်ဆောင်ခြင်း။ ဤအချက်တွင် အင်အားသုံးခြင်း၊ လိမ်လည်မှု၊ အဓမ္မသွေးဆောင်မှု၊ ခြိမ်းခြောက်ခြင်းတို့ဖြင့် လူအများကို ရွေ့လျားမှုပါဝင်သည်။

၂.၄ လူသားအရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲမှု

ညီမျှသော လုပ်ငန်းခွင်။ ။ ညီမျှသောလုပ်ငန်းပမာဏအတွက် တူညီသော လုပ်ငန်းခွင်များကို ပေးရန်။ (အလုပ်လုပ်သူ မည်သူမည်ဝါ မခွဲခြားဘဲ)
မျှတစွာ ပြုမူဆက်ဆံခြင်း။ ။ မည်သည့် အလုပ်သမားကိုမဆို (လိင်ကွဲပြားမှု၊ တိုင်းရင်းသား၊ လူမျိုး၊ စကား၊ လိင်စိတ်ကိုင်ညွှတ်မှု၊ ဘာသာတရား၊ အယူဝါဒ) မခွဲခြားပဲ မျှတစွာ ပြုမူဆက်ဆံရန်။
တရားဝင်မဟုတ်သော အလုပ်သမား။ ။ တရားဝင်အဖွဲ့(သို့) ဥပဒေမူဘောင်များ၏ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု အောက်တွင် ရှိမနေဘဲ လုပ်ကိုင်ရသော အလုပ်သမားတစ်စုံတစ်ယောက် (သို့) လုပ်ငန်းများ။ ဖြစ်နိုင်ချေအများဆုံး အဖြေများမှာ အဓမ္မစေခိုင်းခံရသော အလုပ်သမား၊ (လုပ်ငန်းလုံခြုံမှုနည်းပါးခြင်း၊ ဝင်ငွေအခန့်ခြင်း၊ လူမှုဖူလုံရေး အခွင့်မရရှိခြင်း။ တရားဝင်သင်တန်းများ တက်ရောက်ခွင့် နည်းပါးခြင်းများ အပါအဝင်ဖြစ်သည်။)

၂.၅ သင့်အနီးအနားရှိ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် အကျိုးတူပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း

ပြင်ပဝန်ဆောင်မှုများ။ ။ သင်၏ နေ့စဉ်လုပ်ငန်းများကို တစ်စိတ်တစ်ဒေသ အထောက်အကူပြုရန် ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများရရှိရန်အတွက် ပြင်ပမှထောက်ပံ့သူကို ငှားရမ်းရန်။ ဥပမာ- အဝတ်လျှော်ခြင်း

၄။ ကိုးကားချက်များ

Baumgartner, Sibylle et al. (2016): Tourism in fragile contexts. Guidelines for Product and Communication Managers for the Implementation of Human-Rights Related Due Diligence.

Accessed 12.01.2017; https://business-humanrights.org/sites/default/files/documents/Guideline_Tourism_in_fragile_contexts_Roundtable2016_EN.pdf

Combat (2016): Combat Reference Guide for Boards. Oxford Brooks University, University of West London, Lapland University of Applied Science, Ratiu Foundation for Democracy

Accessed 11.01.2017; <https://www.brookes.ac.uk/Documents/CDPRP/combato/Thetookit/Reference-Guides-and-Slides/Combat-Reference-Guide-for-Boards-printv1/>

Combat (2016): Combat Reference Guide for Hotel Staff. Oxford Brooks University, University of West London, Lapland University of Applied Science, Ratiu Foundation for Democracy

Accessed 11.01.2017; <https://www.brookes.ac.uk/Documents/CDPRP/combato/Thetookit/Reference-Guides-and-Slides/Combat-Reference-Guide-for-Hotel-Staff-printv1/>

Combat (2016): Combat Reference Guide for Senior Hotel Managers. Oxford Brooks University, University of West London, Lapland University of Applied Science, Ratiu Foundation for Democracy

Accessed 11.01.2017; <https://www.brookes.ac.uk/Documents/CDPRP/combato/Thetookit/Reference-Guides-and-Slides/Combat-Reference-Guide-for-Senior-Hotel-Managers-printv1/>

ECPAT (n.y.): End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of Children for Sexual Purposes www.ecpat.org

Graci, Sonya; Kuehnel, Jacqueline (n.y.): How to increase your bottom line by going green.

Accessed 19.01.2017; http://green.hotelscombined.com/Pages/MainGreen/Downloads/green_hotel-whitepaper.pdf

Hanns Seidel Foundation, Myanmar Centre for Responsible Business (2015): Human Rights and Tourism. Multi-Stakeholder Workshop. Conference Report.

Accessed 05.12.2016; <http://de.slideshare.net/ThanHlaingOo1/201510conference-report-human-rights-and-tourism-multistakeholder-workshop>

International Tourism Partnership (2014): Know How Guide. Human Rights & the Ho-tel Industry.

Accessed 13.12.2016; http://www.fairtrade.travel/source/websites/fairtrade/documents/Green_Hotelier_Know-How-Guide-Human-Rights_2014.pdf

International Tourism Partnership (2016): Know How Guide. Addressing Human Traf-ficking in the hospitality industry.

Accessed 13.12.2016; <http://www.greenhotelier.org/wp-content/uploads/2016/10/Know-How-Guide-to-Human-trafficking-in-the-hospitality-industry-2016-update.pdf>

Ministry of Hotels and Tourism, 2012: Myanmar Responsible Tourism Policy. Yangon.

Ministry of Hotels and Tourism, 2013: Community Involved Tourism Policy. Yangon.

Ministry of Hotels and Tourism, 2012: Tourism Master Plan. Yangon.

Myanmar Centre for Responsible Business (MCRB), Danish Institute for Human Rights, Institute for Human Rights and Business (2015): Myanmar Tourism Sector Wide Impact Assessment

Accessed 23.11.2016; <http://www.myanmarresponsiblebusiness.org/swia/tourism.html>

Ruben, Dan (n.y.): Lose Your Waste and Grow Your Profits: Waste Reduction, Reuse and Recycling for Hotels. Boston: Boston Green Tourism.

Singapore Hotel Association, National Environment Agency (2016): 3R Guidebook for Hotels

Accessed 19.01.2017; <http://www.nea.gov.sg/docs/default-source/energy-waste/recycling/3r-guidebook-for-hotels.pdf>

The City of Cape Town (n.y.): Responsible Tourism Policy.

Accessed 24.11.2016; <http://www.responsiblecapetown.co.za/wp-content/uploads/downloads/2011/09/Responsible-Tourism-in-Cape-Town.pdf>

Tourism Watch (n.y.): Putting Tourism to Rights – A challenge to human rights abuses in the tourism industry.

Accessed 24.11.2016; https://www.tourism-watch.de/files/eed_tourism_human_rights_shortversion_2011_en_2.pdf

United Nations (2011): Guiding Principles on Business and Human Rights. Implement-ing the United Nations “Protect, Respect and Remedy” Framework. New York and Geneva: United Nations

Accessed 16.12.2016;

4.2. References – Legal Framework in Myanmar

Tourism and Human Rights in Myanmar

- Universal Declaration of Human Rights, 1948
  - English: http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/eng.pdf
  - Myanmar Language: http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/bms.pdf
- Convention on the rights of the child

Natlex - Database on national labour, social security and related human rights legislation-Myanmar http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.countrySubjects?p_lang=en&p_country=MMR

၂.၁။ မြေယာအသုံးချမှုနှင့် ခရီးသွားလုပ်ငန်း အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ဒေသခံများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု

- မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေ ၂၀၀၈ မြေယာ
  - မရွှေ့နိုင်၊ မပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း ဥပဒေ (၁၉၈၇)
  - မြေယာသိမ်းဆည်းခြင်းဥပဒေ၊ (၁၈၉၄)
  - လယ်ယာမြေအသုံးပြုခွင့်ဆိုင်ရာ အမိန့်ကြော်ငြာအမှတ်(၃၉)၊ (၂၀၁၁)
  - မြေလွတ်၊မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်း ဥပဒေ (၂၀၁၂)
  - မြေလွတ်၊မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်း နည်းဥပဒေ(၂၀၁၂)
  - လယ်ယာမြေ ဥပဒေ (၂၀၁၂)
  - နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု နည်းဥပဒေ ၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ်(၁၁)၊ (၂၀၁၃)

၂.၂ ရေနံနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများစီမံခန့်ခွဲမှု

- ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ (၂၀၁၂)
- ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနည်းဥပဒေ(၂၀၁၂)

၂.၅။ ကလေးသူငယ်များအပေါ် ခရီးသွားလုပ်ငန်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု

- လူကုန်ကူးခြင်း
- ရာဇဝတ်မှုနှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ
  - ပြည့်တန်ဆာပျောက်ရေးအက်ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ (၁၉၄၉) (ဥပဒေအမှတ် ၇/၉၈)
  - ရာဇသတ်ကြီး ၁၈၆၁။

အတင်းအဓမ္မ လုပ်အားခိုင်းစေခြင်း

- အတင်းအဓမ္မ လုပ်အားခိုင်းစေမှု ပပျောက်ရေး
  - မဲခေါင်းမြစ်ဝှမ်းဒေသ၌ လူကုန်ကုမ္ပဏီကွယ်ရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု နားလည်မှု စာချုပ်လွှာ
  - နောက်ဆက်တွဲ အမိန့်၊ အမိန့် အမှတ်စဉ် ၁/ ၁၉၉၉ ။

ကလေးသူငယ်များ

- ကလေးအလုပ်သမား ပပျောက်ရေး၊ ကလေးများနှင့် လူငယ်များအား ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ခြင်း။
  - မြန်မာနိုင်ငံ မိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေး အသင်းဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေ(အမှတ် ၁၂/ ၁၉၉၃)
  - ကလေးသူငယ် ဥပဒေ (ဥပဒေ အမှတ် ၉/၉၃)
  - မြန်မာနိုင်ငံ မိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေး အသင်းဥပဒေ (အမှတ်စဉ် ၂၁/၉၀)
  - နိုင်ငံတကာ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးစာချုပ် (၁၉၉၁)
  - မြန်မာနိုင်ငံ လူကုန်ကုမ္ပဏီ တိုက်ဖျက်ရေး ဥပဒေ (၂၀၀၅)
  - ကလေးသူငယ်ရောင်းဝယ်မှုတွင် ကလေးသူငယ်များ၏ အခွင့်အရေး၊ ကလေးပြည့်တန်ဆာနှင့်ကလေးညစ်ညမ်းပုံရိပ်များဆိုင်ရာ နောက်ဆက်တွဲ သဘောတူညီမှုစာချုပ် (၂၀၁၂)
  - ကလေးသူငယ်ကို အဆိုးဝါးဆုံးပုံစံဖြင့် အလုပ်ခိုင်းစေခြင်း ဆိုင်ရာသဘောတူစာချုပ်၊ (အမှတ်စဉ်၁၈၂) (ဒီဇင်ဘာလ၊ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် သက်ရောက်မှုရှိသည်)

၂.၃ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု

မြေယာ

- မရွှေ့ပြောင်းနိုင်သော ဥစ္စာပစ္စည်းများဆိုင်ရာ လွှဲပြောင်းခြင်း ဥပဒေ (၁၉၈၇)
- မြေနေရာရယူခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ၊ (၁၈၉၄)
- မြေယာသုံးစွဲခွင့် အသိပေးနီးဆော်ချက် အမှတ်(၃၉)၊ (၂၀၁၁)
- မြေလွတ်မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်း စည်းမျဉ်း (၂၀၁၂)
- စိုက်ပျိုးခြံယာမြေ ဥပဒေ (၂၀၁၂)
- နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု ကြေငြာချက် အမှတ်စဉ် (၁၁)၊ (၂၀၁၃)

၂.၄။ လူသားအရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲခြင်း

အလုပ်ခန့်ထားခြင်း အခြေအနေ

- အလုပ်အကိုင်/ လုပ်အားခအခြေအနေ
  - အနည်းဆုံးအခကြေးငွေ အက်ဥပဒေ (၂၀၁၃)
  - အနည်းဆုံးအခကြေးငွေ နည်းဥပဒေ (အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၆၄/၂၀၁၃)
- လုပ်ငန်းခွင် အခြေအနေ၊ အလုပ်လုပ်ချိန်၊ အပါတ်စဉ် နားရက်များ၊ လစာခံစားခွင့်ပါသော ခွင့်ရက်များ
  - ခွင့်ရက်နှင့် အလုပ်ပိတ်ရက် အက်ဥပဒေ ၁၉၅၁ (အမှတ်စဉ် ၅၈)
- ပညာရေး၊ သက်မွေးပညာဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် သင်တန်း
  - အလုပ်အကိုင်နှင့် ကျွမ်းကျင်မှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဥပဒေ ၊ ၂၀၁၃ (ဥပဒေ အမှတ်စဉ် ၂၉/၂၀၁၃)

- လွတ်လပ်စွာ ဖွဲ့စည်းခွင့်၊ စုပေါင်းတောင်းဆိုမှု၊ အလုပ်ရှင် အလုပ်သမားဆက်ဆံရေး
  - အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်း ဥပဒေ(အမှတ်စဉ် ၇၊ ၂၀၁၁)
- အဓိကအလုပ်သမားလူတန်းစားများ
  - ဆိုင်များနှင့် အလုပ်ဌာနများ ဥပဒေ၊ (၂၀၁၅)

အန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေး ၊ လုံခြုံရေးနှင့် ကျန်းမာရေး

- လူမှုဖူလုံရေး (ယေဘုယျစံသတ်မှတ်ချက်များ)
  - လူမှုဖူလုံရေးဥပဒေ၊ ၂၀၁၂ ခုနှစ် (ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ဥပဒေအမှတ် ၁၅၊ ၂၀၁၂ခုနှစ်)
  - မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသား လူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင်ဥပဒေ ၂၀၁၄(၂၁/၂၀၁၄)
- ကျန်းမာရေးနှင့် လျော်ညီသော လူနေမှုအဆင့်အတန်း ရပိုင်ခွင့်

ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ကင်းစေခြင်း

- အလုပ်ခန့်ထားခြင်း မူဝါဒ၊ ဝန်ထမ်းခန့်ထားခြင်းနှင့် အလုပ်ခန့်ထားရန် ဝန်ဆောင်မှုကို မြှင့်တင်ပေးခြင်း။
  - မသန်စွမ်းသူများ၏ အခွင့်အရေး ဥပဒေ၊ ၂၀၁၅ (၃၀/၂၀၁၅)
- ပညာရေး၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် သင်တန်း
  - အလုပ်အကိုင်နှင့် ကျွမ်းကျင်မှု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဥပဒေ(ဥပဒေ အမှတ် ၂၉/၂၀၁၃)

တွဲဖက်များနှင့် စုပေါင်းညှိနှိုင်းခြင်း

- လွတ်လပ်စွာ ဖွဲ့စည်းခွင့်နှင့် ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းခြင်း
  - ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးခွင့်နှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ စည်တန်းလှည့်လည်ခွင့်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၂၀၁၁) (ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဥပဒေ အမှတ် ၁၅/၂၀၁၁)
  - ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးခွင့်နှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ စည်တန်းလှည့်လည်ခွင့်ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ဇူလိုင်လ(၅)၊ ၂၀၁၂ (အမိန့်အမှတ် ၃၆၄/၂၀၁၂)

၂.၅။ သင့်၏အနီးအနားရှိ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

စီးပွားရေး အခွင့်အလမ်းများ

- စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးမူဝါဒ
  - အသေးစားနှင့် အလတ်စားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဥပဒေ ၂၀၁၅ (၂၃/၂၀၁၅)

ယဉ်ကျေးမှု

- ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များအား ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း
  - ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်ဒေသများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေး ဥပဒေ ၁၉၉၈ (ပြင်ဆင်ချက် ဥပဒေအမှတ် ၁/၂၀၀၉)

ကျေးရွာလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်မှု

- ခရီးသွားလာရေး မူဝါဒတွင် ကျေးရွာလူထုများ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုရှိစေရေး မူဝါဒ ၊ ၂၀၁၃

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများနှင့် လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားများ

- တိုင်းရင်းသား၊ မျိုးများနှင့် လူနည်းစု တိုင်းရင်းသားများ
  - တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေ ၂၀၁၅ (၈/၂၀၁၅)

Notes

A large, empty, rounded rectangular box with a black border, intended for taking notes. The box is positioned below the 'Notes' header and occupies most of the page's vertical space.

